

Vienam no vecākiem ir tiesības saglabāt nodokļa atvieglojumu par vasaras brīvlaikā strādājošu skolēnu

Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID) atgādina, ka vienam no vecākiem ir tiesības saglabāt nodokļa atvieglojumu par bērnu, kurš ir vecumā līdz 19 gadiem un mācās vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iestādē, ja tas strādā vasaras brīvlaikā (no 1. jūnija līdz 31. augustam). Ņemot vērā, ka daudzi skolēni vasaras mēnešos (no 1. jūnija līdz 31. augustam) strādā algotu darbu, VID informē par nosacījumiem, kas jāievēro gan vecākiem, kuru bērni vasarā strādā, gan pusaudžiem, kas devušies darba gaitās. Attiecībā uz bērnu (izglītojamo līdz 19 gadu vecumam), kurš strādās **tikai vasaras brīvlaikā** (no 1. jūnija līdz 31. augustam), vecākam nav algas nodokļa grāmatiņā jāsvīturo ieraksts par bērnu kā apgādājamo un atrašanās vecāka apgādībā netiek pārtraukta automātiski. Vecākam saglabājas atvieglojums par apgādībā esošu personu 175 eiro mēnesī, un bērnam vasaras brīvlaika darba laikā tiek piemērots minimālais neapliekamais minimums 60 eiro mēnesī, izņemot gadījumu, ja bērns strādā pie mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja. Savukārt tiem vecākiem, kuru bērni (izglītojamie līdz 19.g.v.) paralēli mācībām strādā mācību gada laikā jāņem vērā, ka bērna atrašanās vecāka apgādībā tiek pārtraukta automātiski – tiklīdz skolēns uzsācis darba attiecības. Savukārt pēc tam, kad skolēns pārtraucis strādāt, vecākiem pašiem bērns jāatjauno apgādībā. **Algas nodokļa grāmatiņa** Skolēni, kuri nolēmuši sākt darba gaitas, var saņemt algas nodokļa grāmatiņu. To var izdarīt klātienē, vēršoties VID ar iesniegumu algas nodokļa grāmatiņas piešķiršanai, vai elektroniski, izmantojot VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmu(EDS). Skolēniem, kuri strādās vasaras mēnešos un maksās nodokļus vispārējā režīmā, algas nodokļa grāmatiņā jāatzīmē galvenā ienākuma gūšanas vieta (t.i., jāatzīmē attiecīgo darba devēju pie kura bērns strādās), un bērna gūtajiem ienākumiem darba devējs būs tiesīgs piemērot minimālo neapliekamo minimumu 60 eiro mēnesī. Algas nodokļa grāmatiņa ir pieejama tikai elektroniski un visas darbības, kas saistītas ar apgādības noformēšanu, ir veicamas elektroniski, izmantojot VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmu(EDS) (algas nodokļa grāmatiņas sadaļā “Apgādājamie” nospiežot izvēli “Pievienot apgādībā esošu personu”). **Nodokļu nomaksas nosacījumi** Nodokļu nomaksas nosacījumi ir atkarīgi no tā, kāds nodokļu maksāšanas režīms ir skolēna darba devējam: - vispārējais nodokļu maksāšanas režīms; - darba devējs ir mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs; - darba devējs ir lauksaimnieks. **Vispārējā nodokļu maksāšanas režīma gadījumā, skolēnam sākot strādāt:** - darba devējs no algas maksā iedzīvotāju ienākuma nodokli 23 % un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 34,09 %. 10,50 % darba ņēmēja sociālo iemaksu daļu darba devējs ietur no skolēna algas, savukārt 23,59 % sociālo iemaksu daļu darba devējs maksā no saviem līdzekļiem. Sociālās iemaksas neveic, ja skolēns ir jaunāks par 15 gadiem; - skolēnam, kurš ir nodarbināts

vasaras mēnešos, ir tiesības algai piemērot ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamo minimumu 60 eiro apmērā, ja algas nodokļa grāmatiņa ir iesniegta darba devējam; Piemēram, ja saņemamā atlīdzība ir 400 eiro un ir piemērots neapliekamais minimums 60 eiro, skolēns pēc nodokļu nomaksas saņem 289,46 eiro. - skolēnam ir tiesības iesniegt gada ienākumu deklarāciju, lai atgūtu iedzīvotāju ienākuma nodokļa pārmaksu, kas izveidojas no aprēķinātā diferencētā neapliekamā minimuma un darba vietā piemērotā minimālā neapliekamā minimuma starpības. VID atgādina, ka VID mājaslapā ir pieejams algas kalkulators, ar kura palīdzību ikviens ātri un ērti var aprēķināt darba algas apmēru pēc nodokļu nomaksas, un diferencētā minimuma aprēķina kalkulators piemērojamā neapliekamā minimuma aprēķināšanai. **Ja skolēns (neatkarīgi no viņa vecuma) vasarā strādā pie mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja:** - no skolēna ienākuma darba devējs - mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs - neietur sociālās iemaksas un iedzīvotāju ienākuma nodokli, bet tie veido daļu no mikrouzņēmumu nodokļa, ko darba devējs maksā no sava saimnieciskās darbības apgrozījuma. Piemēram, ja saņemamā atlīdzība ir 400 eiro, summa, ko saņems skolēns, būs 400 eiro. - laika periodā, kamēr skolēns ir mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja darbinieks, viņš nevar atrasties vecāku apgādībā un vecāku gūtajam ienākumam nevar tikt piemērots atvieglojums par apgādībā esošu personu 175 eiro apmērā; - tiklīdz skolēns uzsāks darba attiecības mikrouzņēmumā, apgādība tiks automātiski pārtraukta. **Ja skolēns vasarā saņem sezonas laukstrādnieku ienākumu, strādājot lauku darbos (augļkoku, ogulāju un dārzu sējā vai stādīšanā, sējumu un stādījumu kopšanā, ražas novākšanā, augļu, ogu un dārzu šķirošanā):** - gūtajam sezonas laukstrādnieka ienākumam tiek piemērota nodokļa likme 15 %, bet ne mazāka kā 0,70 eiro katrā nodarbinātības dienā. Piemēram, ja kopējā saņemamā atlīdzība par mēnesi ir 400 eiro un nevienā no dienām tā nav mazāka par 4,70 eiro, ienākums, ko saņems skolēns pēc laukstrādnieku ienākuma nodokļa nomaksas, būs 340 eiro. - vecāki saglabā tiesības piemērot atvieglojumu par apgādībā esošu bērnu 175 eiro apmērā, ja bērns ir jaunāks par 18 gadiem un saņem sezonas laukstrādnieku ienākumu, kā arī, ja bērns, ir vecumā no 18 līdz 19 gadiem, mācās vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iestādē, un vasaras brīvlaikā (no 1. jūnija līdz 31. augustam) saņem sezonas laukstrādnieku ienākumu. Plašāka informācija gan par skolēnu darbu vasarā, gan par elektroniskajām algas nodokļa grāmatiņām pieejama VID mājaslapas sadaļā "Algas nodokļa grāmatiņa", bet par sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli - metodiskajā materiālā "Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodoklis". Jautājumu un neskaidrību gadījumā VID aicina zvanīt uz VID informatīvo tālruni 67120000, konsultēties ikvienā VID klientu apkalpošanas centrā vai arī sūtīt savu jautājumu, izmantojot VID mājaslapas sadaļu "Uzdot jautājumu VID". Jaunieši, kuri iecerējuši vasaras mēnešos strādāt, noderīgu informāciju atradīs arī Valsts nodarbinātības aģentūras mājaslapā www.nva.gov.lv, Valsts darba inspekcijas mājaslapā www.vdi.gov.lv un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras mājaslapā www.vsaa.lv Informāciju sagatavoja: VID Sabiedrisko attiecību daļa Tālr. 67122670, 26558389 E-pasts komunikacija@vid.gov.lv